

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT. 24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

BS/184/2008

NASTROJE SPOŁECZNE W GRUDNIU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

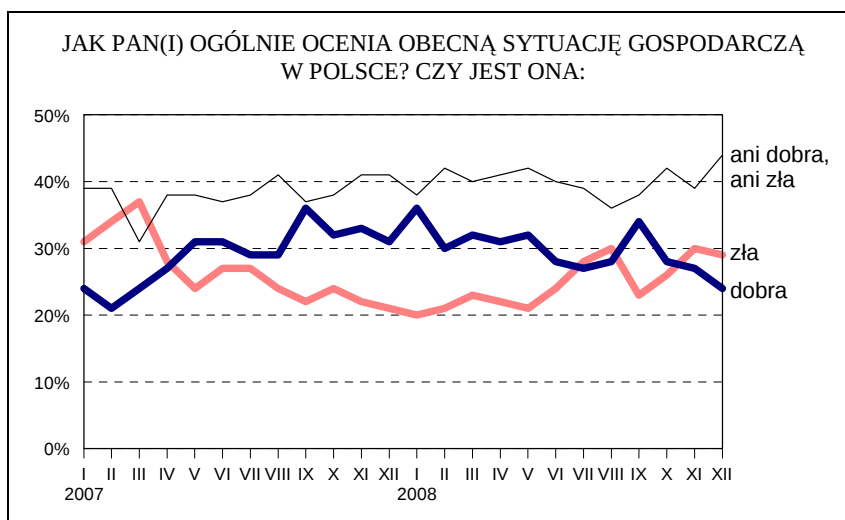
WARSZAWA, GRUDZIEŃ 2008

PRZEDRUK I ROZPOWSZECZNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

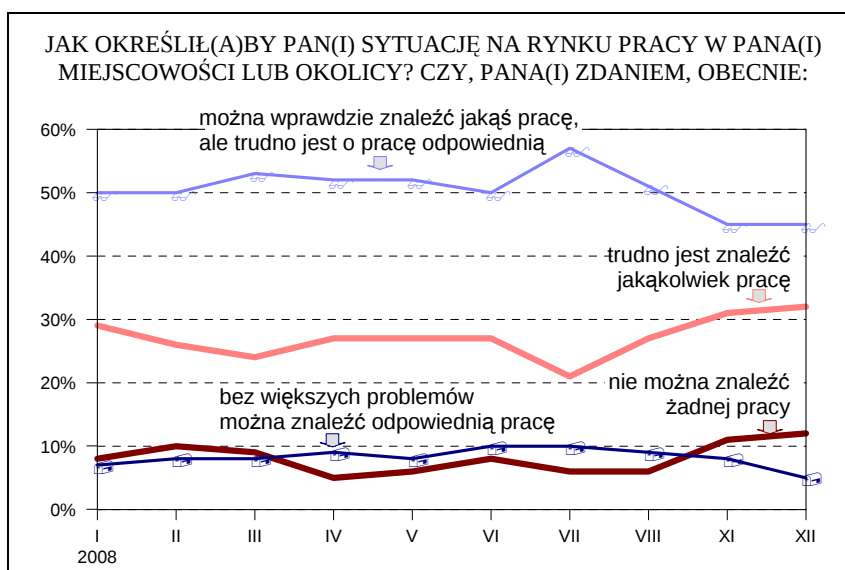

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
3 października 2008 roku

- ❑ Nadal połowa Polaków (52%) deklaruje niezadowolenie z rozwoju sytuacji w kraju, ponadto od listopada zmniejszył się (o 4 punkty, do 31%) odsetek osób pozytywnie oceniających kierunek zmian w Polsce.
- ❑ Od kilku miesięcy systematycznie maleje zadowolenie ze stanu polskiej gospodarki. Grudzień to kolejny miesiąc, w którym negatywne opinie o sytuacji gospodarczej w kraju przeważają nad pozytywnymi – odsetek ocen dobrych jest najniższy od marca 2007 roku.

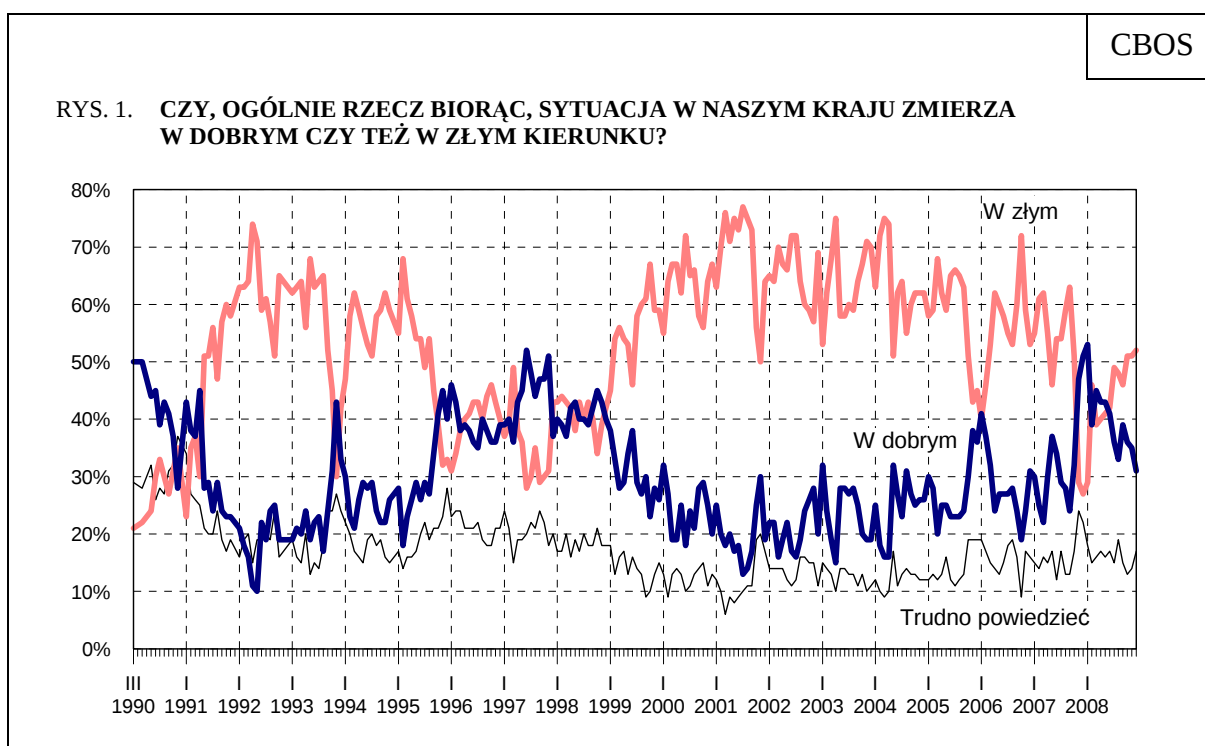
- ❑ Coraz mniej korzystnie postrzegana jest również sytuacja na lokalnych rynkach pracy. Jedynie co dwudziesty ankietowany (5%, o 3 punkty mniej niż przed miesiącem) jest przekonany, że w jego miejscowości zamieszkania lub okolicy można znaleźć odpowiednią pracę.

Grudzień¹ nie przyniósł co prawda wyraźnych zmian w nastrojach społecznych, jednak obserwowane z dłuższej perspektywy kolejne niewielkie pogorszenie się ocen i prognoz w niektórych wymiarach może świadczyć o wzroście pesymizmu wśród Polaków.

OCENY

Podobnie jak przed miesiącem połowa badanych (52%) twierdzi, że **ogólna sytuacja w kraju** zmierza w złym kierunku. Zmniejszył się natomiast (o 4 punkty, do 31%) odsetek osób wyrażających przeciwną opinię. Co szósty ankietowany (17%, o 3 punkty więcej niż w listopadzie) nie potrafi ocenić kierunku zmian w Polsce.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (223) zrealizowano w dniach 4–10 grudnia 2008 roku na liczącej 1011 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Tabela 1

Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?	Wskaзания respondentów według terminów badań												
	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	2007	2008											
	w procentach												
W dobrym	51	53	39	45	43	43	41	36	33	39	36	35	31
W złym	27	29	46	39	40	41	42	49	48	46	51	51	52
Trudno powiedzieć	22	18	15	16	17	16	17	15	19	15	13	14	17

Pozytywne oceny sytuacji w kraju przeważają nad negatywnymi przede wszystkim wśród osób najlepiej sytuowanych i najlepiej wykształconych (zwłaszcza kadry kierowniczej i inteligencji) oraz kształcącej się młodzieży (uczniów i studentów). Kierunek zmian w Polsce dobrze oceniają też mieszkańcy największych miast (liczących ponad 500 tys. ludności).

Najbardziej krytyczne w ocenie sytuacji w kraju są osoby o najniższych dochodach *per capita* oraz najgorzej oceniające sytuację materialną swoich gospodarstw domowych, a spośród grup społeczno-zawodowych przede wszystkim rolnicy oraz bezrobotni (zob. tabele aneksowe).

Opinie na ten temat są także wyraźnie zróżnicowane ze względu na sympatie partyjne. O tym, że sytuacja w kraju zmierza w dobrym kierunku, przekonani są w większości jedynie zwolennicy PO. W pozostałych elektoratach przeważają oceny negatywne, przy czym szczególnie krytycznie na temat sytuacji w Polsce wypowiadają się zwolennicy PiS (67% ocen negatywnych) oraz respondenci niezamierzający głosować w ewentualnych wyborach parlamentarnych (70%).

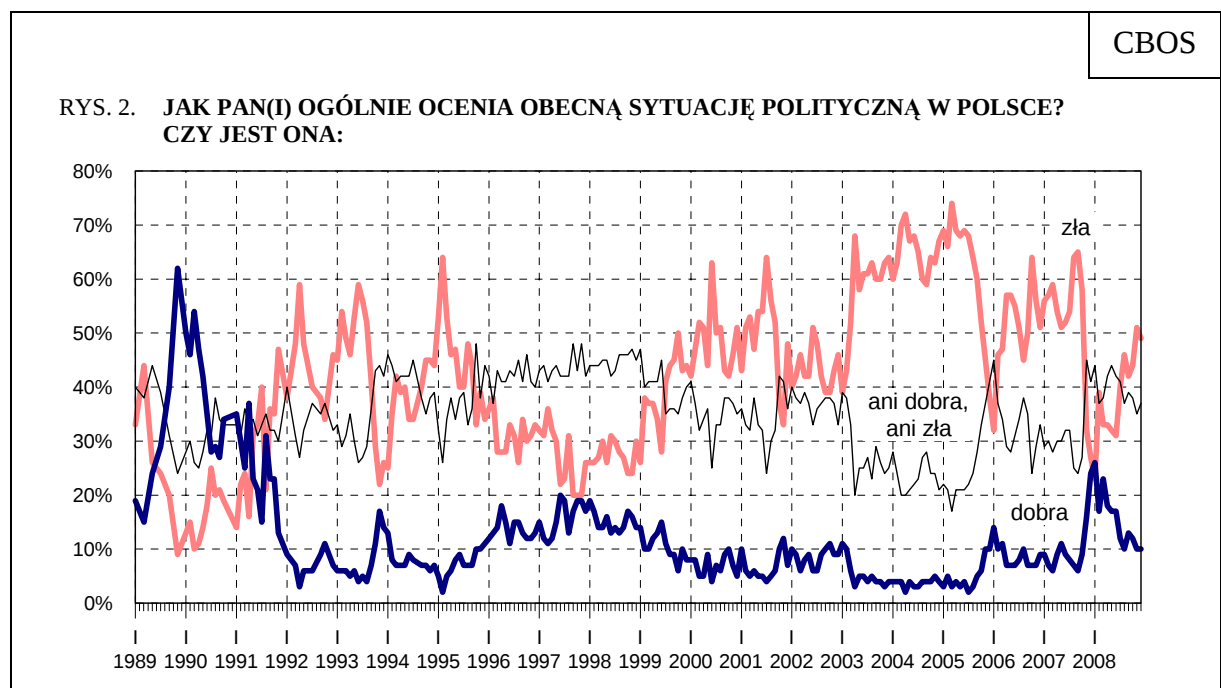
Tabela 2

Potencjalne elektoraty*	Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?		
	W dobrym	W złym	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PO	61	26	13
PiS	22	67	11
PSL**	26	42	32
SLD**	35	50	15
Niezamierzający głosować	18	70	12
* Określone na podstawie deklaracji głosowania w potencjalnych wyborach parlamentarnych			
** Dane należy interpretować ostrożnie ze względu na niewielką liczebność potencjalnych wyborców tych partii w badanej próbie			

W porównaniu z listopadem na niemal niezmiennym poziomie utrzymują się oceny **sytuacji politycznej** w Polsce. Jedynie co dziesiąty badany (10%) określa ją jako dobrą, a niemal połowa (49%) wyraża się o niej krytycznie. Ponad jedna trzecia respondentów (37%) uważa, że sytuacja na polskiej scenie politycznej jest przeciętna – ani dobra, ani zła.

Tabela 3

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	2007	2008											
	w procentach												
– dobra	24	26	17	23	18	17	17	12	10	13	12	10	10
– ani dobra, ani zła	41	44	37	38	42	44	42	41	37	39	38	35	37
– zła	27	23	39	33	33	32	31	40	46	42	44	51	49
Trudno powiedzieć	8	7	7	6	7	7	10	7	7	6	6	4	4

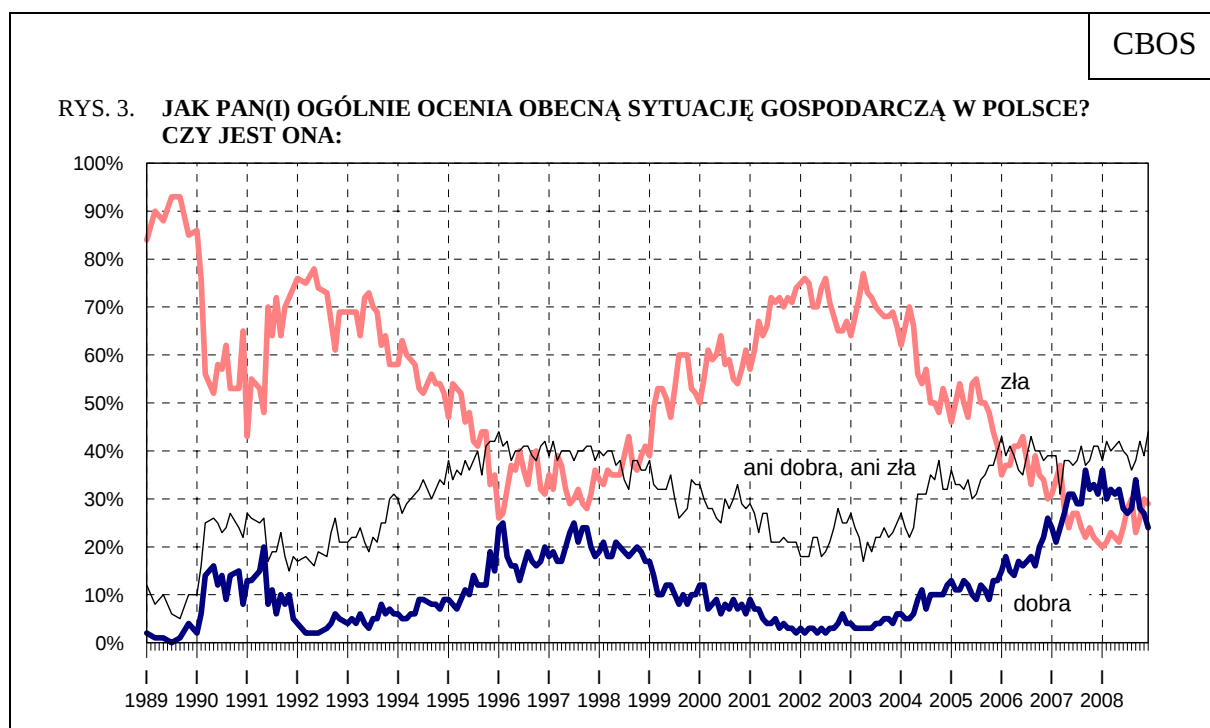

Pominięto „trudno powiedzieć”

Dalsze pogorszenie notujemy w ocenach **sytuacji gospodarczej**. Pozytywnie ocenia ją już tylko niespełna co czwarty Polak (24%, od listopada spadek o 3 punkty) – jest to najniższy odsetek od marca 2007 roku. Zwiększyła się natomiast (o 5 punktów, do 44%) liczba tych, którzy sytuację gospodarczą określają jako przeciętną.

Tabela 4

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację gospodarczą w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	2007	2008											
	w procentach												
– dobra	31	36	30	32	31	32	28	27	28	34	28	27	24
– ani dobra, ani zła	41	38	42	40	41	42	40	39	36	38	42	39	44
– zła	21	20	21	23	22	21	24	28	30	23	26	30	29
Trudno powiedzieć	7	6	7	5	6	5	8	6	6	5	4	4	3

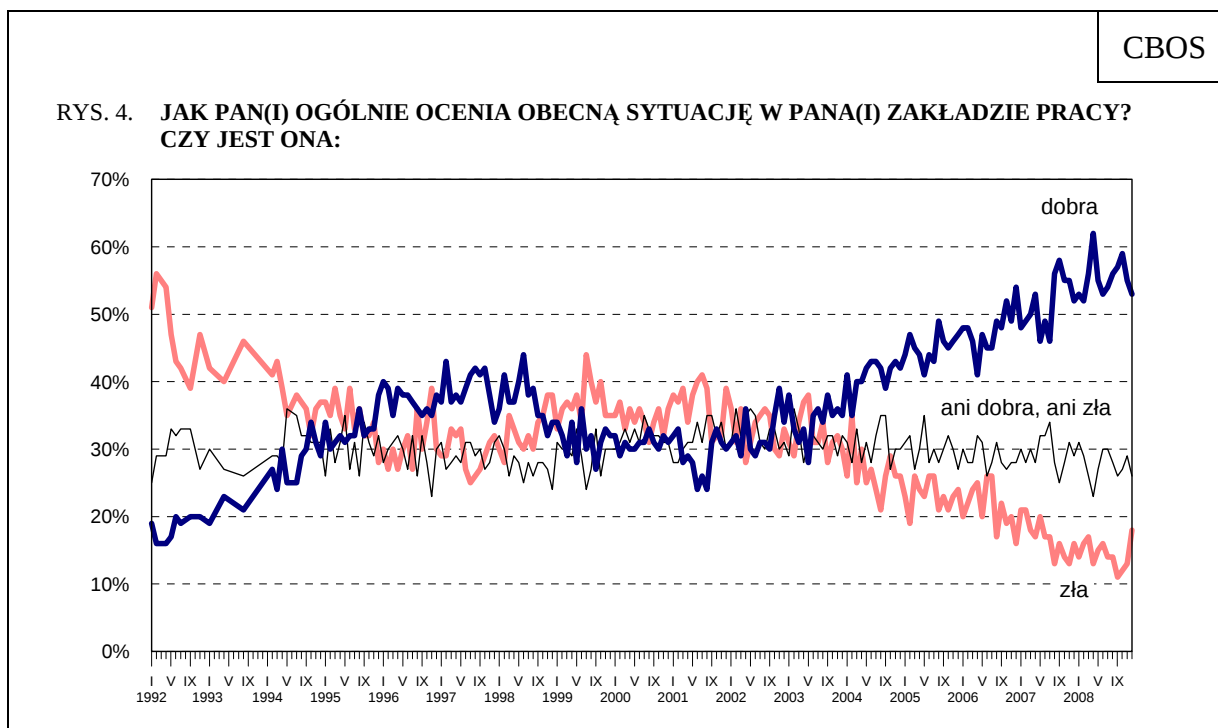
Pominięto „trudno powiedzieć”

Na zróżnicowanie opinii o sytuacji zarówno politycznej, jak i gospodarczej wpływają niemal takie same cechy socjodemograficzne respondentów jak w przypadku postrzegania ogólnej sytuacji w kraju. Najbardziej krytyczni są badani najgorzej oceniający własne warunki materialne, a z grup społeczno-zawodowych – rolnicy. Natomiast stosunkowo lepiej niż pozostali wypowiadają się osoby o najwyższych dochodach *per capita*, najlepiej wykształcone, pracownicy umysłowi wyższego szczebla, pracujący na własny rachunek, mieszkańcy największych miast oraz najmłodszy badani, a także respondenci o prawicowych poglądach politycznych. Ze względu na preferencje partyjne są to przede wszystkim zwolennicy głównej partii rządzącej.

Niekorzystne zmiany zaszły również w postrzeganiu **sytuacji w zakładach pracy** respondentów. O 5 punktów (do 18%) wzrósł odsetek opinii negatywnych. Nadal jednak ponad połowa pracujących (53%, spadek o 2 punkty) jest zadowolona z sytuacji w swoich miejscach zatrudnienia, a jedna czwarta (26%, spadek o 3 punkty) ocenia ją jako ani dobrą, ani złą.

Tabela 5

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację w Pana(i) zakładzie pracy? Czy jest ona:	Wskazania respondentów aktywnych zawodowo* według terminów badań												
	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	2007	2008											
	w procentach												
N*	414	425	531	569	534	545	551	544	536	498	527	482	470
– dobra	52	53	52	56	62	55	53	54	56	57	59	55	53
– ani dobra, ani zła	29	31	29	26	23	27	30	30	28	26	27	29	26
– zła	16	14	16	17	13	15	16	14	14	11	12	13	18
Trudno powiedzieć	3	2	3	1	2	3	1	2	2	5	2	3	3

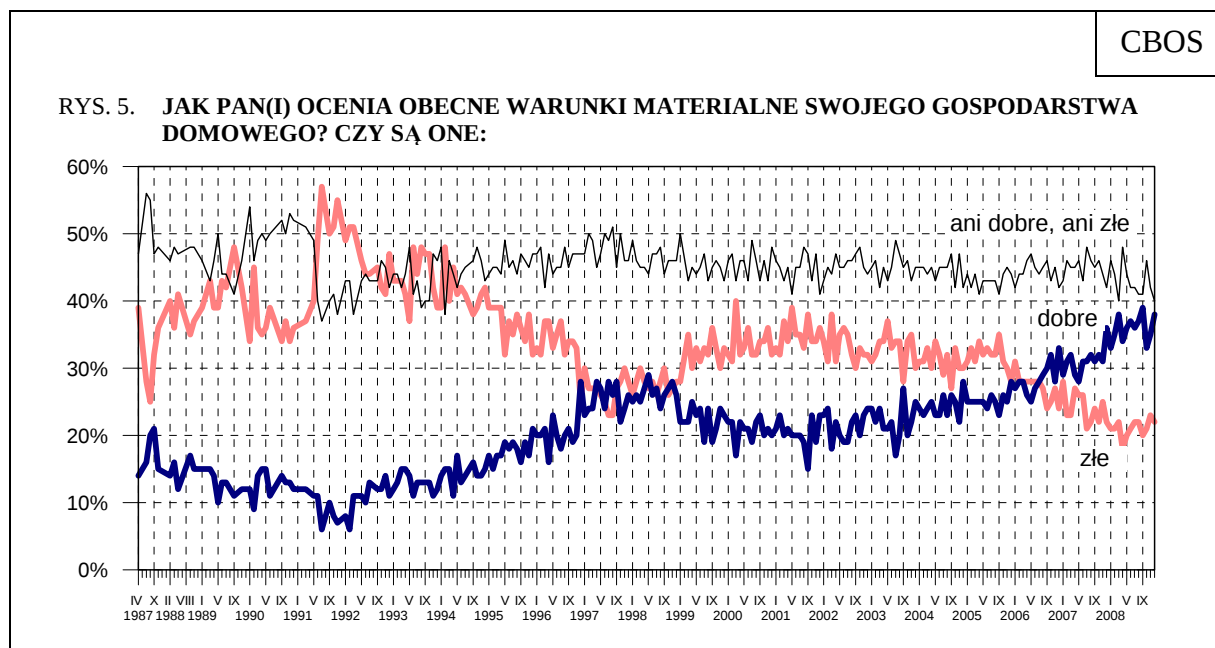

Odpowiedzi osób aktywnych zawodowo. Pominęto „trudno powiedzieć”

Minimalnie zmieniły się oceny **warunków materialnych gospodarstw domowych**. Niemal równoważą się odsetki osób zadowolonych z sytuacji materialnej swoich rodzin oraz tych, które określają ją jako przeciętną (odpowiednio: 38% i 40%). Niezadowoleni z warunków materialnych stanowią nieco ponad jedną piątą ogółu badanych (22%).

Tabela 6

Jak Pan(i) ocenia obecne warunki materialne swojego gospodarstwa domowego? Czy są one:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	2007	2008											
	w procentach												
– dobre	36	33	35	38	34	36	37	36	37	39	33	35	38
– ani dobre, ani złe	42	46	44	40	48	44	42	42	41	41	46	42	40
– złe	22	21	21	22	18	20	21	22	22	20	21	23	22

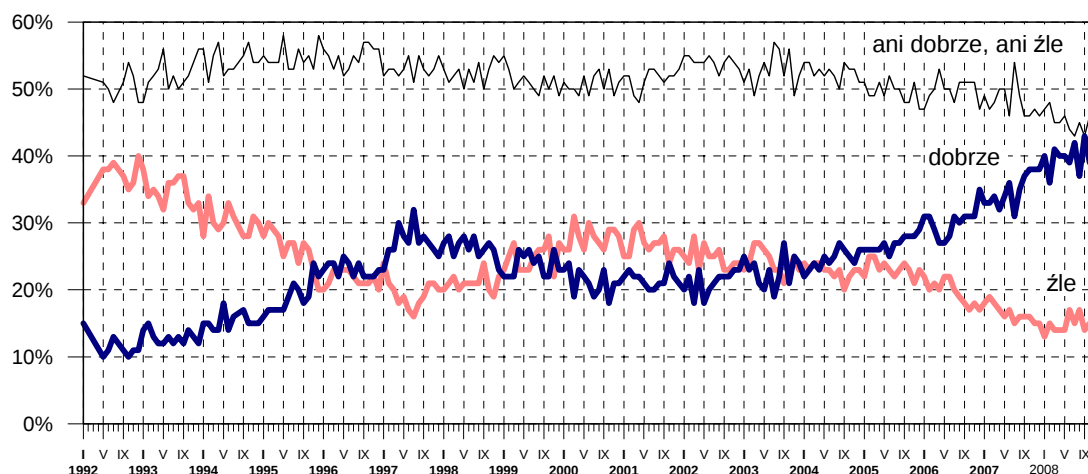
Do marca 1992 roku pytanie brzmiało: „Jak ocenia Pan(i) swoje (rodziny) obecne warunki materialne?”, a środkową kategorią skali było „średnie, przeciętne”

Bardzo zbliżone do listopadowych są także opinie o **jakości życia badanych i ich rodzin**. Nieco ponad dwie piąte ankieterowanych (42%) jest – według ich własnych deklaracji – zadowolonych z poziomu życia, niemal tyle samo (43%) stanowią ci, którzy oceniają swoją sytuację jako przeciętną. Tylko co siódmy badany (15%) przyznaje, że jemu i jego rodzinie żyje się źle.

Tabela 7

Czy obecnie Panu(i) i Pana(i) rodzinie żyje się:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	2007	2008											
	w procentach												
– dobrze	38	40	36	41	40	40	39	42	37	43	39	40	42
– ani dobrze, ani źle	46	47	48	45	45	46	44	43	45	43	46	44	43
– źle	15	13	15	14	14	14	17	15	17	14	15	15	15
Trudno powiedzieć	1	0	1	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0

RYS. 6. CZY OBECNIE PANU(I) I PANA(I) RODZINIE ŻYJE SIĘ:

Pominięto „trudno powiedzieć”

PROGNOZY

Koniec roku raczej nie napawa Polaków optymizmem w prognozowaniu przyszłości – zwłaszcza jeśli chodzi o ogólną sytuację w kraju oraz o kwestie gospodarcze. Od listopada o 6 punktów (do 31%) przybyło badanych uważających, że w ciągu najbliższego roku **sytuacja w Polsce** się pogorszy. Obecnie jest ich ponad dwukrotnie więcej niż tych, którzy oczekują poprawy sytuacji w kraju (13%, spadek o 2 punkty).

Tabela 8

Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	2007	2008											
	w procentach												
Poprawi się	38	37	26	30	28	24	25	22	20	21	17	15	13
Nie zmieni się	41	42	45	47	50	48	45	48	47	54	55	54	50
Pogorszy się	9	13	19	15	15	19	20	21	22	18	23	25	31
Trudno powiedzieć	12	7	10	8	7	9	10	9	11	6	5	5	6

Niemal nie zmieniły się przewidywania co do rozwoju **sytuacji politycznej** w ciągu najbliższego roku. Jej pogorszenia spodziewa się co piąty respondent (20%), a tylko co siódmy (14%) liczy na poprawę. Podobnie jak w całym mijającym roku, największą grupę stanowią ci, którzy nie spodziewają się żadnych zmian w tym zakresie (59%).

Tabela 9

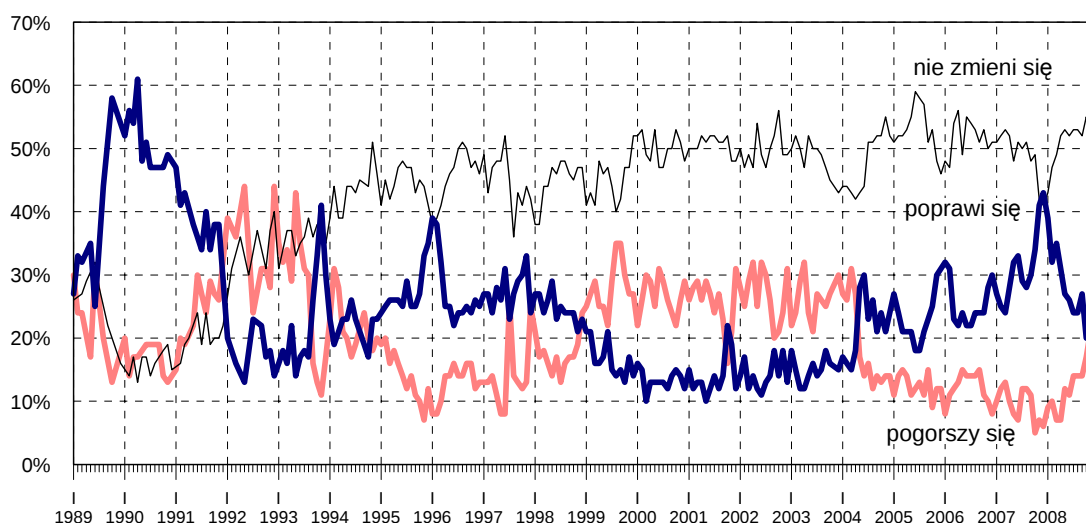
Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja polityczna w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	2007	2008											
	w procentach												
– poprawi się	44	36	25	29	23	17	16	14	11	15	13	12	14
– nie zmieni się	39	46	52	53	57	63	61	61	63	61	62	60	59
– pogorszy się	5	8	13	9	9	11	10	15	16	16	17	20	20
Trudno powiedzieć	12	10	10	9	11	9	13	10	10	8	8	8	7

W przewidywaniach dotyczących **sytuacji gospodarczej** pesymiści uzyskali w tym miesiącu (po raz pierwszy od kilku lat) liczebną przewagę nad optymistami. Ci, którzy obawiają się o kondycję gospodarczą kraju, stanowią już jedną czwartą ogółu (25%, od listopada wzrost o 4 punkty), natomiast poprawę w tym względzie prognozuje tylko 17% badanych (spadek o 3 punkty). Ostatnio tak pesymistyczne przewidywania dotyczące polskiej gospodarki odnotowaliśmy w kwietniu 2004 roku, a więc tuż przed wejściem Polski do Unii Europejskiej. Od tamtej pory dominował optymizm – aż do ubiegłego miesiąca, kiedy to odsetki ocen pozytywnych i negatywnych się wyrównały.

Tabela 10

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja gospodarcza w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	2007	2008											
	w procentach												
– poprawi się	43	39	32	35	31	27	26	24	24	27	20	20	17
– nie zmieni się	41	43	47	49	52	53	52	53	53	52	55	52	51
– pogorszy się	6	9	10	7	7	12	11	14	14	14	17	21	25
Trudno powiedzieć	10	9	11	9	10	8	11	9	9	7	8	7	7

RYS. 7. CZY, PANA(I) ZDANIEM, W CIĄGU NAJBLIŻSZEGO ROKU SYTUACJA GOSPODARCZA W POLSCE:

Pominięto „trudno powiedzieć”

Niejednoznaczne zmiany zaszły w przewidywaniach dotyczących **kondycji zakładów pracy** respondentów. W porównaniu z poprzednim miesiącem przybyło zarówno optymistów (o 8 punktów, do 29%), jak i pesymistów (o 5 punktów, do 15%). Połowa pracujących (49%) sądzi, że w najbliższym roku w ich miejscach zatrudnienia nie nastąpią istotne zmiany.

Tabela 11

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja w Pana(i) zakładzie pracy:	Wskazania respondentów aktywnych zawodowo* według terminów badań												
	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	2007	2008											
	w procentach												
N*	412	430	539	571	534	547	556	544	540	503	528	483	471
– poprawi się	37	35	32	28	24	24	26	24	22	27	23	21	29
– pozostanie bez zmian	46	53	51	58	62	58	56	60	63	57	57	61	49
– pogorszy się	9	5	7	7	6	8	11	9	8	8	9	10	15
Trudno powiedzieć	9	7	10	7	8	10	7	7	7	8	10	8	7

Na poziomie sprzed miesiąca pozostały prognozy **sytuacji materialnej** gospodarstw domowych respondentów. Jedna piąta (21%) jest optymistycznie nastawiona w tym względzie, a nieco mniejsza grupa (18%) obawia się obniżenia swojego statusu materialnego. Zdecydowana większość ankietowanych (61%) nie spodziewa się żadnych zmian w tym zakresie.

Tabela 12

Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku warunki materialne Pana(i) gospodarstwa domowego:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	XI	XII	I	II	III	IV	V	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	2007		2008										
	w procentach												
– poprawią się	23	28	27	27	24	20	20	21	17	22	18	19	21
– pozostaną bez zmian	61	58	57	54	61	63	59	61	63	57	63	62	61
– pogorszą się	15	13	15	19	14	17	21	18	20	21	19	20	18
Trudno powiedzieć	1	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0

Podobnie, większość badanych (54%) zakłada, że w ciągu najbliższego roku **poziom życia** ich rodzin nie ulegnie zmianie. Blisko co piąty (18%) obawia się, że jemu i jego bliskim będzie się powodzić gorzej niż obecnie, a tylko nieco więcej osób (21%) spodziewa się zmian na lepsze. Od października przewidywania te w zasadzie się nie zmieniły.

Tabela 13

Jak Pan(i) sądzi, czy za rok Panu(i) i Pana(i) rodzinie będzie się żyło:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	2007	2008											
	w procentach												
– lepiej	28	26	25	26	26	24	24	21	22	25	19	19	21
– tak samo	52	52	52	56	52	53	52	54	53	52	56	56	54
– gorzej	11	13	15	10	14	15	15	17	17	16	17	18	18
Trudno powiedzieć	10	9	8	8	8	8	9	8	8	7	8	7	7

SYTUACJA NA RYNKU PRACY

Ponad dwie trzecie pracujących (69%) czuje się raczej bezpiecznie, jeżeli chodzi o **stabilność zatrudnienia**, natomiast ponad jedną czwartą (27%) stanowią ci, którzy liczą się z możliwością utraty pracy. W ostatnich miesiącach widoczne są w tym względzie wprawdzie minimalne, lecz w miarę systematyczne zmiany na niekorzyść.

Tabela 14

Czy liczy się Pan(i) z możliwością utraty obecnej pracy (np. zwolnienia, bankructwa, upadku, likwidacji zakładu, gospodarstwa itp.)?	Wskazania osób aktywnych zawodowo* według terminów badań																	
	II '08 (N=538)		III '08 (N=569)		IV '08 (N=536)		V '08 (N=547)		VI '08 (N=548)		VII '08 (N=539)		VIII '08 (N=531)		XI '08 (N=483)		XII '08 (N=473)	
	w procentach																	
Bardzo poważnie się z tym liczę	7	27	5	25	6	23	6	23	5	22	6	23	5	23	3	25	5	27
Raczej tak	20		20		17		17		17		17		18		22		22	
Raczej nie	32	65	36	72	34	74	32	71	34	72	32	73	31	70	36	69	37	69
Nie, to mało prawdopodobne	33		36		40		39		38		41		39		33		32	
Trudno powiedzieć	8	8	3	3	3	3	6	6	6	6	4	4	7	7	5	5	4	4

* Dotyczy osób zatrudnionych, także rolników oraz emerytów i rencistów pracujących w niepełnym wymiarze godzin

Systematycznie pogarszają się również oceny **sytuacji na lokalnych rynkach pracy**. Obecnie połowa ankietowanych (50%) uznaje, że w ich miejscowości lub okolicy można znaleźć jakieś zatrudnienie, z tego jednak tylko co dwudziesty (5%, od listopada spadek o 3 punkty) stwierdza, że nie ma problemu ze znalezieniem odpowiedniej pracy, a więc zgodnej z kwalifikacjami. Co trzeci Polak (32%) ocenia, że w jego miejscowości trudno jest znaleźć jakiegokolwiek zatrudnienie, a co ósmy (12%) jest wręcz przekonany, że nie ma żadnej pracy.

Tabela 15

Jak określił(a)by Pan(i) sytuację na rynku pracy w Pana(i) miejscowości lub okolicy? Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie:	Wskazania respondentów według terminów badań							
	III	IV	V	VI	VII	VIII	XI	XII
	2008							
	w procentach							
– bez większych problemów można znaleźć odpowiednią pracę	8	9	8	10	10	9	8	5
– można wprawdzie znaleźć jakąś pracę, ale trudno jest o pracę odpowiednią	53	52	52	50	57	51	45	45
– trudno jest znaleźć jakąkolwiek pracę	24	27	27	27	21	27	31	32
– nie można znaleźć żadnej pracy	9	5	6	8	6	6	11	12
Trudno powiedzieć	6	7	7	5	6	7	5	6

Sytuacja na lokalnych rynkach pracy stosunkowo najgorzej odbierana jest przez najstarszych badanych, najslabiej wykształconych, mieszkańców wsi i najmniejszych miast, respondentów najgorzej oceniających warunki materialne swoich gospodarstw domowych, a ze względu na status społeczno-zawodowy – przez bezrobotnych oraz rolników.

Kończący się rok obfitował w wydarzenia społeczne, polityczne i gospodarcze, które w mniejszym lub większym stopniu kształtowały nastroje Polaków. Grudzień, przynosząc kolejne spadki niektórych wskaźników, z pewnością nie napawa szczególnym optymizmem. Wydaje się, że utrzymujący się na międzynarodowych rynkach finansowych kryzys coraz bardziej dociera do świadomości Polaków, przyczyniając się do niewielkiego wprawdzie, ale systematycznego narastania obaw przede wszystkim o stan polskiej gospodarki oraz sytuację na rynku pracy. Co jednak istotne, obawy te nadal nie przekładają się na sytuację ekonomiczną respondentów i ich rodzin, o czym mogą świadczyć utrzymujące się na relatywnie wysokim poziomie oceny warunków materialnych ich gospodarstw domowych oraz stabilne przewidywania w tym zakresie.

Opracował
Rafał BOGUSZEWSKI

A N E K S

Tabela 1

		Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?			Liczba osób
		W dobrym %	W złym %	Trudno powiedzieć %	
Ogółem		31	52	17	1009
Płeć	Mężczyźni	36	50	14	477
	Kobiety	27	54	18	532
Wiek	18-24 lata	42	45	13	146
	25-34	38	50	12	182
	35-44	29	55	16	163
	45-54	23	62	15	173
	55-64	33	47	20	174
	65 lat i więcej	23	53	24	171
Miejsce zamieszkania	Wieś	25	58	17	380
	Miasto do 20 tys.	27	58	15	140
	20-100 tys.	39	49	12	197
	101-500 tys.	31	49	20	159
	501 tys. i więcej mieszk.	43	38	19	133
Wykształcenie	Podstawowe	27	55	18	275
	Zasadnicze zawodowe	26	59	14	256
	Średnie	31	52	18	340
	Wyższe	50	36	15	137
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., inteligencja	54	36	10	75
	Prac. umysł. niż. szczebla	32	52	16	85
	Pracownicy fiz.- umysł.	29	58	13	88
	Robotnicy wykwalifikowani	26	61	13	105
	Robotnicy niewykwalifik.	28	59	13	60
	Rolnicy	15	69	17	54
	Pracujący na własny rach.	39	51	11	39
Bierni zawodowo	Renciści	26	44	30	89
	Emeryci	27	52	21	207
	Uczniowie i studenci	53	36	12	81
	Bezrobotni	28	66	5	69
	Gospodynie domowe i inni	25	46	29	58
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	29	50	21	113
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	33	57	11	81
	sekt. pryw. poza rolnict.	40	49	12	226
	prywatnym gosp. rolnym	11	70	19	52
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	22	63	15	262
	501-750	29	60	11	166
	751-1000	32	48	21	182
	1001-1500	40	48	12	133
	Powyżej 1500 zł	57	32	12	92
Ocena własnych war. mater.	Złe	17	71	11	218
	Średnie	23	56	22	408
	Dobre	48	38	14	383
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	30	46	24	73
	Raz w tygodniu	29	55	16	470
	1-2 razy w miesiącu	32	53	14	164
	Kilka razy w roku	32	49	18	210
	W ogóle nie uczestniczy	39	49	12	91
Poglądy polityczne	Lewica	27	58	15	127
	Centrum	34	55	11	307
	Prawica	37	49	14	338
	Trudno powiedzieć	22	50	28	236

Tabela 2

		Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację gospodarczą w Polsce? Czy jest ona:				Liczba osób
		dobra %	ani dobra, ani zła %	zła %	Trudno powiedzieć %	
Ogółem		24	44	29	3	1010
Płeć	Mężczyźni	29	45	24	1	477
	Kobiety	19	44	33	5	534
Wiek	18-24 lata	31	50	19	1	146
	25-34	30	42	27	2	182
	35-44	24	43	29	4	163
	45-54	15	48	35	2	173
	55-64	23	41	34	1	174
	65 lat i więcej	21	43	27	8	173
Miejsce zamieszkania	Wieś	18	44	34	4	382
	Miasto do 20 tys.	22	43	31	3	140
	20-100 tys.	29	49	20	2	197
	101-500 tys.	24	44	28	4	158
	501 tys. i więcej mieszk.	34	42	23	1	133
Wykształcenie	Podstawowe	16	47	32	5	277
	Zasadnicze zawodowe	21	44	32	3	256
	Średnie	26	43	28	3	340
	Wyższe	37	45	16	1	137
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., inteligencja	46	38	15	1	75
	Prac. umysł. niż. szczebla	24	50	25	1	85
	Pracownicy fiz. - umysł.	28	44	25	4	89
	Robotnicy wykwalifikowani	23	41	34	2	105
	Robotnicy niewykwalifik.	20	47	31	2	60
	Rolnicy	13	33	50	4	54
	Pracujący na własny rach.	40	28	32		39
Bierni zawodowo	Renciści	17	41	33	8	89
	Emeryci	19	46	30	5	207
	Uczniowie i studenci	23	62	13	2	81
	Bezrobotni	26	45	27	2	69
	Gospodynie domowe i inni	18	45	35	2	58
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	26	50	21	2	113
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	29	42	25	4	81
	sekt. prywat. poza rolnict.	33	43	23	1	227
	prywatnym gosp. rolnym	14	29	53	4	52
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	15	44	38	2	262
	501-750	22	47	27	3	166
	751-1000	25	43	27	4	184
	1001-1500	29	47	24	1	133
	Powyżej 1500 zł	51	35	14		92
Ocena własnych war. mater.	Złe	12	43	43	2	217
	Średnie	18	47	31	4	409
	Dobre	37	43	19	2	384
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	21	49	25	6	75
	Raz w tygodniu	24	44	30	2	472
	1-2 razy w miesiącu	25	47	26	3	163
	Kilka razy w roku	22	45	30	3	210
	W ogóle nie uczestniczy	30	39	26	4	91
Poglądy polityczne	Lewica	21	44	32	3	127
	Centrum	27	43	29	1	308
	Prawica	30	43	24	2	339
	Trudno powiedzieć	12	48	33	7	236

Tabela 3

		Czy obecnie Panu(i) i Pana(i) rodzinie żyje się:			Liczba osób
		dobrze %	ani dobrze, ani źle %	źle %	
Ogółem		42	43	15	1010
Płeć	Mężczyźni	45	42	13	477
	Kobiety	39	44	17	534
Wiek	18-24 lata	70	27	4	146
	25-34	63	28	9	182
	35-44	36	50	14	163
	45-54	27	52	21	172
	55-64	31	50	19	174
	65 lat i więcej	30	50	21	174
Miejsce zamieszkania	Wieś	34	49	17	381
	Miasto do 20 tys.	42	36	22	140
	20-100 tys.	46	39	15	197
	101-500 tys.	42	46	12	159
	501 tys. i więcej mieszk.	61	34	5	133
Wykształcenie	Podstawowe	27	50	23	278
	Zasadnicze zawodowe	33	51	16	255
	Średnie	49	38	12	340
	Wyższe	71	26	3	137
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., inteligencja	74	24	2	75
	Prac. umysł. niż. szczebla	61	31	8	85
	Pracownicy fiz.- umysł.	52	38	10	89
	Robotnicy wykwalifikowani	46	47	7	105
	Robotnicy niewykwalifik.	30	55	15	59
	Rolnicy	25	54	21	54
	Pracujący na własny rach.	57	36	7	39
Bierni zawodowo	Renciści	17	50	33	90
	Emeryci	27	56	17	207
	Uczniowie i studenci	71	24	6	81
	Bezrobotni	21	42	37	69
	Gospodynie domowe i inni	49	35	16	58
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	60	31	10	113
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	56	37	7	81
	sekt. prywat. poza rolnict.	56	39	5	226
	prywatnym gosp. rolnym	23	59	18	52
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	22	49	29	261
	501-750	32	52	15	166
	751-1000	40	48	12	184
	1001-1500	55	38	8	133
	Powyżej 1500 zł	84	16	1	92
Ocena własnych war. mater.	Źłe	11	39	50	218
	Średnie	24	68	9	408
	Dobre	79	19	2	384
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	38	44	18	75
	Raz w tygodniu	42	45	13	472
	1-2 razy w miesiącu	43	42	15	164
	Kilka razy w roku	38	44	18	209
	W ogóle nie uczestniczy	55	30	15	91
Poglądy polityczne	Lewica	41	44	15	127
	Centrum	42	45	13	307
	Prawica	47	38	15	339
	Trudno powiedzieć	36	46	19	236

Tabela 4

		Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?				Liczba osób
		Poprawi się	Nie zmieni się	Pogorszy się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		13	50	31	6	1011
Płeć	Mężczyźni	15	49	32	4	477
	Kobiety	11	52	30	7	534
Wiek	18-24 lata	19	58	21	2	146
	25-34	20	50	27	4	182
	35-44	8	52	33	7	163
	45-54	6	49	38	6	173
	55-64	12	50	35	4	174
	65 lat i więcej	14	44	30	12	174
Miejsce zamieszkania	Wieś	12	49	33	6	382
	Miasto do 20 tys.	13	55	27	5	140
	20-100 tys.	13	57	26	3	197
	101-500 tys.	14	43	36	6	159
	501 tys. i więcej mieszk.	15	49	29	7	133
Wykształcenie	Podstawowe	13	53	26	7	278
	Zasadnicze zawodowe	10	52	32	5	256
	Średnie	13	48	33	6	340
	Wyższe	17	47	34	2	137
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., inteligencja	14	48	37	1	75
	Prac. umysł. niż. szczebla	15	54	28	4	85
	Pracownicy fiz.- umysł.	12	48	35	5	89
	Robotnicy wykwalifikowani	16	56	26	2	105
	Robotnicy niewykwalifik.	13	46	36	5	60
	Rolnicy	4	59	28	9	54
	Pracujący na własny rach.	16	44	34	6	39
Bierni zawodowo	Renciści	10	53	28	10	90
	Emeryci	11	45	36	9	207
	Uczniowie i studenci	24	56	20		81
	Bezrobotni	14	45	35	6	69
	Gospodynie domowe i inni	8	58	25	10	58
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	14	57	24	4	113
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	17	46	34	2	81
	sekt. prywat. poza rolnict.	14	50	32	4	227
	prywatnym gosp. rolnym	5	51	34	10	52
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	8	53	32	7	262
	501-750	11	53	32	4	166
	751-1000	16	52	26	6	184
	1001-1500	15	48	31	6	133
	Powyżej 1500 zł	21	45	33	1	92
Ocena własnych war. mater.	Złe	9	42	44	5	218
	Średnie	8	57	27	8	409
	Dobre	20	48	28	4	384
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	11	49	28	13	75
	Raz w tygodniu	12	50	32	6	472
	1-2 razy w miesiącu	15	55	26	3	164
	Kilka razy w roku	14	48	34	4	210
	W ogóle nie uczestniczy	11	53	31	5	91
Poglądy polityczne	Lewica	4	54	37	5	127
	Centrum	14	52	28	6	308
	Prawica	18	46	32	4	339
	Trudno powiedzieć	9	52	30	10	236

Tabela 5

		Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja gospodarcza w Polsce:				Liczba osób
		poprawi się	pozostanie bez zmian	pogorszy się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		17	51	25	7	1010
Płeć	Mężczyźni	20	51	25	4	477
	Kobiety	15	51	25	9	534
Wiek	18-24 lata	31	49	17	3	146
	25-34	23	48	23	6	182
	35-44	7	62	27	4	163
	45-54	12	57	25	6	173
	55-64	16	44	33	6	174
	65 lat i więcej	14	47	25	14	173
Miejsce zamieszkania	Wieś	15	51	24	10	382
	Miasto do 20 tys.	16	60	17	8	140
	20-100 tys.	20	51	25	4	197
	101-500 tys.	21	46	28	5	158
	501 tys. i więcej mieszk.	15	48	33	4	133
Wykształcenie	Podstawowe	17	53	19	11	277
	Zasadnicze zawodowe	14	55	24	7	256
	Średnie	19	48	28	5	340
	Wyższe	18	50	31	2	137
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., inteligencja	16	50	33	1	75
	Prac. umysł. niż. szczebla	17	51	29	3	85
	Pracownicy fiz.- umysł.	20	54	21	5	89
	Robotnicy wykwalifikowani	17	62	17	3	105
	Robotnicy niewykwalifik.	17	62	14	7	60
	Rolnicy	17	59	18	7	54
	Pracujący na własny rach.	28	24	40	8	39
Bierni zawodowo	Renciści	11	44	32	12	89
	Emeryci	13	45	31	11	207
	Uczniowie i studenci	34	45	18	3	81
	Bezrobotni	10	62	21	7	69
	Gospodynie domowe i inni	15	57	19	9	58
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	20	59	20	1	113
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	14	58	27	1	81
	sekt. pryw. poza rolnict.	21	50	23	6	227
	prywatnym gosp. rolnym	16	56	20	8	52
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	14	55	22	9	262
	501-750	16	53	24	7	166
	751-1000	18	51	26	5	184
	1001-1500	18	51	25	6	133
	Powyżej 1500 zł	19	42	35	3	92
Ocena własnych war. mater.	Złe	11	50	31	8	217
	Średnie	14	55	23	8	409
	Dobre	24	48	24	4	384
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	21	40	29	10	75
	Raz w tygodniu	15	53	25	7	472
	1-2 razy w miesiącu	18	54	22	6	163
	Kilka razy w roku	18	51	26	5	210
	W ogóle nie uczestniczy	17	49	27	7	91
Poglądy polityczne	Lewica	9	51	36	4	127
	Centrum	18	54	24	4	308
	Prawica	22	46	28	4	339
	Trudno powiedzieć	13	55	16	16	236

Tabela 6

		Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku warunki materialne Pana(i) gospodarstwa domowego:			Liczba osób
		pogorszą się	pozostaną bez zmian	poprawią się	
		%	%	%	
Ogółem		18	61	21	1011
Płeć	Mężczyźni	17	59	23	477
	Kobiety	19	61	20	534
Wiek	18-24 lata	4	56	40	146
	25-34	10	50	39	182
	35-44	17	66	16	163
	45-54	27	57	16	173
	55-64	21	64	15	174
	65 lat i więcej	28	69	3	174
Miejsce zamieszkania	Wieś	19	62	19	382
	Miasto do 20 tys.	20	63	16	140
	20-100 tys.	21	51	28	197
	101-500 tys.	18	64	18	159
	501 tys. i więcej mieszk.	12	62	27	133
Wykształcenie	Podstawowe	27	62	11	278
	Zasadnicze zawodowe	19	55	27	256
	Średnie	15	62	24	340
	Wyższe	9	64	27	137
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., inteligencja	4	71	25	75
	Prac. umysł. niż. szczebla	10	69	21	85
	Pracownicy fiz.- umysł.	12	58	30	89
	Robotnicy wykwalifikowani	10	58	32	105
	Robotnicy niewykwalifik.	20	64	16	60
	Rolnicy	28	58	13	54
	Pracujący na własny rach.	17	45	38	39
Bierni zawodowo	Renciści	32	58	10	90
	Emeryci	26	69	5	207
	Uczniowie i studenci	5	60	35	81
	Bezrobotni	25	45	30	69
	Gospodynie domowe i inni	26	44	30	58
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	8	66	26	113
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	19	56	25	81
	sekt. pryw. poza rolnict.	9	61	30	227
	prywatnym gosp. rolnym	29	59	12	52
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	22	60	18	262
	501-750	21	55	24	166
	751-1000	19	60	22	184
	1001-1500	14	64	22	133
	Powyżej 1500 zł	5	64	31	92
Ocena własnych war. mater.	Złe	45	46	9	218
	Średnie	16	66	18	409
	Dobre	6	62	32	384
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	22	57	21	75
	Raz w tygodniu	18	63	18	472
	1-2 razy w miesiącu	17	61	22	164
	Kilka razy w roku	19	56	25	210
	W ogóle nie uczestniczy	16	57	27	91
Poglądy polityczne	Lewica	23	59	18	127
	Centrum	12	64	24	308
	Prawica	19	57	24	339
	Trudno powiedzieć	23	62	15	236

Tabela 7

		Czy liczy się Pan(i) z możliwością utraty obecnej pracy (zwolnienia, bankructwa, upadku, likwidacji zakładu, gospodarstwa itp.)?			Liczba osób
		„Bardzo poważnie się z tym liczę” i „raczej tak”	„Raczej nie” i „nie, to mało prawdopodobne”	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		27	69	4	473
Płeć	Mężczyźni	28	66	6	260
	Kobiety	26	72	2	213
Wiek	18-24 lata	27	65	8	55
	25-34	25	72	3	137
	35-44	30	65	5	119
	45-54	29	68	4	114
	55-64	17	83		37
	65 lat i więcej	38	62		11
Miejsce zamieszkania	Wieś	26	68	6	169
	Miasto do 20 tys.	26	71	2	60
	20-100 tys.	31	64	5	89
	101-500 tys.	27	73		84
	501 tys. i więcej mieszk.	25	71	4	71
Wykształcenie	Podstawowe	40	52	7	49
	Zasadnicze zawodowe	34	61	5	146
	Średnie	23	74	3	174
	Wyższe	18	81	2	104
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., inteligencja	12	88		71
	Prac. umysł. niż. szczebla	23	73	4	78
	Pracownicy fiz.- umysł.	33	65	1	80
	Robotnicy wykwalifikowani	38	56	6	94
	Robotnicy niewykwalifik.	42	56	2	48
	Rolnicy	13	81	6	47
	Pracujący na własny rach.	17	81	2	36
Bierni zawodowo	Renciści	100			2
	Emeryci	16	84		6
	Uczniowie i studenci	62		38	6
	Bezrobotni		57	43	4
	Gospodynie domowe i inni			100	1
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	20	77	3	113
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	35	65		81
	sekt. pryw. poza rolnict.	31	64	5	227
	prywatnym gosp. rolnym	14	81	5	52
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	38	57	4	110
	501-750	28	68	5	74
	751-1000	23	74	3	74
	1001-1500	39	59	2	62
	Powyżej 1500 zł	16	82	2	71
Ocena własnych war. mater.	Złe	40	58	2	64
	Średnie	29	66	5	182
	Dobre	22	75	3	227
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	24	76		25
	Raz w tygodniu	19	76	4	200
	1-2 razy w miesiącu	25	71	4	85
	Kilka razy w roku	34	62	4	116
	W ogóle nie uczestniczy	48	49	3	48
Poglądy polityczne	Lewica	38	62		67
	Centrum	27	70	3	166
	Prawica	24	73	3	146
	Trudno powiedzieć	25	66	9	94

Tabela 8

		Jak określił(a)by Pan(i) sytuację na rynku pracy w Pana(i) miejscowości lub okolicy? Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie:					Liczba osób
		bez większych problemów można znaleźć odpowiednią pracę	można wprowadzić jakąś pracę, ale trudno jest o pracę odpowiednią	trudno jest znaleźć jakąkolwiek pracę	nie można znaleźć żadnej pracy	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		5	45	32	12	6	1011
Płeć	Mężczyźni	6	50	30	10	4	477
	Kobiety	5	41	33	14	7	534
Wiek	18-24 lata	8	52	27	9	5	146
	25-34	10	54	25	12	1	182
	35-44	5	49	33	10	3	163
	45-54	2	42	39	14	3	173
	55-64	7	47	32	10	4	174
	65 lat i więcej	1	28	34	18	19	174
Miejsce zamieszkania	Wieś	4	35	38	21	2	382
	Miasto do 20 tys.	2	31	41	25	2	140
	20-100 tys.	3	54	30	3	10	197
	101-500 tys.	6	57	22	2	13	159
	501 tys. i więcej mieszk.	17	62	17		4	133
Wykształcenie	Podstawowe	5	29	35	21	10	278
	Zasadnicze zawodowe	4	41	39	13	3	256
	Średnie	5	57	26	7	5	340
	Wyższe	9	57	24	6	4	137
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., inteligencja	5	60	25	6	5	75
	Prac. umysł. niż. szczebla	7	67	20	3	3	85
	Pracownicy fiz.- umysł.	6	61	23	7	2	89
	Robotnicy wykwalifikowani	6	51	37	5	1	105
	Robotnicy niewykwalifik.	4	34	45	16	1	60
	Rolnicy	5	30	34	27	4	54
	Pracujący na własny rach.	11	54	23	4	8	39
Bierni zawodowo	Renciści	7	37	36	10	10	90
	Emeryci	4	34	35	15	12	207
	Uczniowie i studenci	8	42	29	11	9	81
	Bezrobotni		34	38	28		69
	Gospodynie domowe i inni	1	46	29	20	3	58
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	2	60	29	8	2	113
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	8	56	32	3	1	81
	sekt. pryw. poza rolnict.	10	57	24	5	4	227
	prywatnym gosp. rolnym	5	25	39	27	4	52
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	4	38	39	17	3	262
	501-750	6	40	35	14	5	166
	751-1000	5	47	33	11	5	184
	1001-1500	4	56	27	7	6	133
	Powyżej 1500 zł	7	72	12	4	5	92
Ocena własnych war. mater.	Złe	3	31	40	20	6	218
	Średnie	4	43	34	14	5	409
	Dobre	8	55	24	6	6	384
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	9	37	30	15	8	75
	Raz w tygodniu	3	46	35	12	5	472
	1-2 razy w miesiącu	10	42	28	14	6	164
	Kilka razy w roku	4	46	33	13	4	210
	W ogóle nie uczestniczy	10	52	21	8	9	91
Poglądy polityczne	Lewica	4	53	29	12	1	127
	Centrum	4	46	31	13	5	308
	Prawica	9	47	30	9	5	339
	Trudno powiedzieć	2	37	36	15	10	236